

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om temporärt företräde för vissa projekt som gäller grön omställning vid tillståndsbehandling i regionförvaltningsverken 2023–2026 och vid förvaltningsdomstolarna 2023–2028

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken, vattenlagen, miljöskyddslagen och markanvändnings- och bygglagen ändras temporärt. Enligt förslaget föreskrivs det i lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken temporärt under 2023–2026 om företräde i alla skeden av behandlingen för vissa tillståndsansökningar enligt miljöskyddslagen och vattenlagen som gäller sådana investeringar som stöder en grön omställning. Det föreslås att det till vattenlagen och miljöskyddslagen fogas temporära bestämmelser om att besvärärenden som gäller dessa projekt ska behandlas skyndsamt vid förvaltningsdomstolarna i förhållande till andra tillståndsärenden enligt dessa lagar under 2023–2028. Enligt propositionen ska det dessutom till markanvändnings- och bygglagen fogas en temporär bestämmelse om att besvär som gäller en detaljplan som ska anses vara viktig med tanke på produktionen av förnybar energi eller en generalplan som styr uppförande av vindkraftverk ska behandlas skyndsamt i förhållande till andra besvär som gäller planärenden och tillståndsärenden enligt markanvändnings- och bygglagen under 2023–2028.

Det huvudsakliga syftet med propositionen är att främja vissa investeringar som hänför sig till grön omställning genom att påskynda behandlingen av tillståndsansökningar som gäller sådana investeringar vid regionförvaltningsverken och behandlingen av besvär som gäller sådana investeringar vid förvaltningsdomstolarna. Med grön omställning avses en övergång till en ekologiskt hållbar ekonomi och tillväxt som inte bygger på överkonsumtion av naturresurser utan på koldioxidsnåla lösningar som främjar cirkulär ekonomi och biologisk mångfald. Det företräde som föreslås i propositionen skapar incitament för investeringar som beaktar principen orsaka inte betydande skada genom att påskynda behandlingen av tillståndsansökningar som gäller sådana investeringar.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2023 och avses bli behandlad i samband med den.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2023. Det föreslås att lagen om temporär ändring av lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken gäller till och med den 31 december 2026. Lagarna om temporär ändring av vattenlagen, om temporär ändring av miljöskyddslagen och om temporär ändring av markanvändnings- och bygglagen föreslås gälla till och med den 31 december 2028.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Beredning	5
2 Nuläge och bedömning av nuläget	5
3 Målsättning	11
4 Förslagen och deras konsekvenser	12
4.1 De viktigaste förslagen	12
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	13
4.2.1 Konsekvenser för myndigheterna	13
4.2.2 Ekonomiska konsekvenser	14
4.2.3 Miljökonsekvenser	14
4.2.4 Konsekvenser för den som ansöker om tillstånd	15
5 Alternativa handlingsvägar och deras konsekvenser	16
6 Remissvar	17
6.1 Utlåtanden	17
6.2 Det viktigaste innehållet i utlåtandena	17
6.3 Ändringar i propositionen till följd av remissvaren	19
7 Specialmotivering	20
7.1 Lag om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken	20
7.2 Vattenlag	23
7.3 Miljöskyddslag	23
7.4 Markanvändnings- och bygglag	24
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag	24
9 Ikraftträdande	24
10 Verkställighet och uppföljning	25
11 Förhållande till budgetpropositionen	25
12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	25
LAGFÖRSLAG	30
Lag om ändring av om temporär ändring av lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken	30
Lag om temporär ändring av vattenlagen	31
Lag om temporär ändring av miljöskyddslagen	31
Lag om temporär ändring av markanvändnings- och bygglagen	32

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Denna proposition grundar sig på regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marins regering, bl.a. på regeringens strategiska mål om ett klimatneutralt Finland 2035. Propositionen främjar också regeringsprogrammets mål om att Finland ska bli världens första fossilfria välfärdssamhälle. Bl.a. strävan efter att öka andelen förnybar elproduktion, såsom vindkraft, i Finlands energiproduktion stöder målet om utsläppsfri el och värme. Propositionen hänför sig också till regeringsprogrammets mål att stärka den cirkulära ekonomin och stoppa utarmningen av den biologiska mångfalden. Propositionen beaktar även effekterna av koldioxidsnål produktion på hållbar ekonomisk tillväxt.

Vid regeringens förhandlingar den 5 april 2022 om planen för de offentliga finanserna 2023–2026 (nedan *ramförhandlingarna*) beslutades det om att främja forskning, utveckling och innovation och bidra till en hållbar tillväxt i framtiden. Planen för de offentliga finanserna innehåller en protokollsanteckning om en grön omställning och om att påskynda investeringar samt om att stärka självförsörjningen och säkerställa försörjningsberedskapen med tillfälliga åtgärder. Förslaget till ändring av lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken i denna proposition grundar sig på det protokollet. Enligt protokollet ska investeringar i en grön omställning påskyndas genom att bereda en tidsbunden prioritering av sådana investeringar vid tillståndsbehandlingen. Kontakten och informationsutbytet mellan myndigheterna intensifieras genom ändringar i lagstiftningen. Vidare utökas resurserna vad gäller tillstånds-förfaranden och andra administrativa förfaranden, förvaltningsdomstolarna samt digitalisering.

Bilagan till ramförhandlingarnas protokollsanteckningar innehåller följande precisering: ”Ett förslag till ändring av lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken ska beredas så att behandlingen av sådana tillståndsansökningar enligt miljöskyddslagen och vattenlagen som gäller vissa investeringar som hänför sig till en grön omställning får temporärt företräde vid behandlingen av regionförvaltningsverkens tillståndsärenden 2022–2025. Enligt förslaget ska regionförvaltningsverket ge företräde till projekt som följer principen orsaka inte betydande skada (Do no significant harm, DNSH) och som gäller förnybar energi, framställning av koldioxidsnålt väte, ackumulatorkluster eller avskiljning och utnyttjande av koldioxid. Samtidigt ska det beredas bestämmelser som ger besvärärenden som gäller dessa projekt företräde vid behandling i förvaltningsdomstolarna 2023–2027.” I bilagan till ramförhandlingarnas protokoll konstateras det också att behandlingen av ärenden i förvaltningsdomstolarna ska göras snabbare med hjälp av 3 miljoner euro i tilläggsresurser.

Med den gröna omställningen avses en övergång till en ekologiskt hållbar ekonomi och tillväxt som inte bygger på överkonsumtion av naturresurser utan på koldioxidsnåla lösningar som främjar cirkulär ekonomi och biologisk mångfald. Med den gröna omställningen eftersträvas en allmän förändring där ekonomin stärks genom grön teknik, hållbar industri och transport samt minskade utsläpp. Genomförandet av många investeringar som är viktiga med tanke på den gröna omställningen förutsätter miljötillstånd enligt miljöskyddslagen (527/2014), vattenushållningstillstånd enligt vattenlagen (587/2011) eller en planlösning enligt markanvändnings- och bygglagen (132/1999). För en del av investeringsprojekten kan utöver tillstånd även en plan behövas. Således är den speciallagstiftning och de miljörelaterade tillstånds-förfaranden som tillämpas på projektet viktiga med tanke på uppnåendet av målen för grön omställning.

För att ett projekt ska kunna fastställas vara i överensstämmelse med en grön omställning måste det följa principen orsaka inte betydande skada. Bestämmelser om principen orsaka inte betydande skada finns i artikel 17 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/852 om inrättande av en ram för att underlätta hållbara investeringar och om ändring av förordning (EU) 2019/2088. Med bedömning enligt principen orsaka inte betydande skada (DNSH-bedömning) säkerställs det att projektet inte orsakar betydande skada för följande miljömål: begränsning av klimatförändringar, anpassning till klimatförändringar, hållbar användning och skydd av vatten och marina resurser, övergång till en cirkulär ekonomi, förebyggande och begränsning av miljöföroreningar samt skydd och återställande av biologisk mångfald och ekosystem.

Finlands program för hållbar tillväxt¹ stöder ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar tillväxt i enlighet med målen i regeringsprogrammet. Programmet främjar konkurrenskraft, investeringar, en höjning av kompetensnivån samt forskning, utveckling och innovationer. Programmet finansieras med medel från EU:s återhämtningsinstrument av engångsnatur (Next Generation EU). Återhämtningsinstrumentet indelas i sju program av vilka faciliteten för återhämtning och resiliens (Recovery and Resilience Facility, RRF) är det klart största. Riksdagen har godkänt regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om förvaltningen av, tillsynen över och granskningen av Europeiska unionens facilitet för återhämtning och resiliens samt till lag om ändring av 2 § i lagen om statskontoret och till lag om temporär ändring av 13 § i lagen om inkomstdataskyddsregistret (RSv 73/2022 rd – RP 65/2022 rd). Lagen om förvaltningen av, tillsynen över och granskningen av Europeiska unionens facilitet för återhämtning och resiliens (537/2022) trädde i kraft den 5 juli 2022. Bestämmelser om principen orsaka inte betydande skada ingår i 12 § i den lagen.

Statsrådets förordning om stöd för energiinvesteringar enligt Finlands plan för återhämtning och resiliens åren 2022–2026 (1112/2021), utfärdad med stöd av statsunderstödslagen (688/2001) och i kraft 16.12.2021–31.12.2026, innehåller en definition av DNSH-principen (2 §) och en paragraf om påvisande av överensstämmelse med principen (6 §). Principen tillämpas således i Finland redan när finansiering som hänför sig till Europeiska unionens facilitet för återhämtning och resiliens² beviljas. Det har ansökts eller kommer att ansökas om finansiering för många projekt som bidrar till den gröna omställningen och som hänför sig till Finlands program för hållbar tillväxt från EU:s facilitet för återhämtning och resiliens. Ett villkor för att finansiering ska beviljas är att principen orsaka inte betydande skada iakttas.

Riksdagens miljöutskott har i sitt utlåtande (MiUU 21/2022 rd—SRR 2/2022 rd) om statsrådets redogörelse om planen för de offentliga finanserna för 2023–2026 konstaterat att det har behandlat planen med tanke på främjandet av den gröna omställningen. Utskottet betonar behovet av att utnyttja möjligheten så att åtgärderna för den gröna omställningen verkligen påskyndas. Vid omställningen till ett koldioxidneutralt välfärdssamhälle är det viktigt att säkerställa goda förutsättningar för hållbar tillväxt och konkurrenskraft. Utskottet betonar även att uppnåendet av klimatneutralitetsmålet också kräver extra satsningar på utsläppssnåla tekniker och lösningar. Vidare konstaterar utskottet att för att fossila bränslen på grund av kriget ska kunna fasas ut snabbare än planerat måste tillståndsförfarandena påskyndas betydligt. När det gäller påskyndandet av administrativa förfaranden anser utskottet det vara utmärkt att planen för de offentliga finanserna innehåller anslagsökningar för tillståndsförfaranden, andra administrativa förfaranden och digitalisering i syfte att påskynda investeringar i den gröna omställningen.

¹ Finlands program för hållbar tillväxt, <https://vm.fi/sv/hallbar-tillvaxt>

² Finansministeriet, Faciliteten för återhämtning och resiliens, <https://vm.fi/sv/faciliteten-for-aterhamtning-och-resiliens>.

Enligt utredning till riksdagens miljöutskott bereds vid miljöministeriet ett förslag till ändring av lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken så att behandlingen av tillståndsansökningar enligt miljöskyddslagen och vattenlagen som gäller vissa investeringar i grön omställning prioriteras vid regionförvaltningsverken. Det ska vara möjligt att prioritera tillståndsbehandlingen för viss tid 2022–2025. Regionförvaltningsverket ska prioritera DNSH-projekt för förnybar energi, framställning av koldioxidsnålt väte, avskiljning och återvinning av koldioxid samt ackumulatorkluster. Målet är att behandlingen av tillstånd för prioriterade investeringar ska ta högst tolv månader. I sitt utlåtande påskyndar utskottet beredningen av propositionen. För att målet ska nås är det dessutom enligt utskottet nödvändigt att det samtidigt bereds bestämmelser som prioriterar behandlingen av besvärärenden som gäller samma projekt i förvaltningsdomstolarna 2023–2027.

I sitt utlåtande MiUU 27/2022 rd—U 59/2021 rd konstaterar riksdagens miljöutskott också, med hänvisning till sitt utlåtande om planen för de offentliga finanserna MiUU 21/2022 rd, att regeringen redan har beslutat att påskynda investeringar i den gröna omställningen som ökar självförsörjningsgraden genom att bereda möjlighet att i tillståndsbehandlingen temporärt prioritera sådana investeringar. Utskottet anser att projektet är mycket viktigt och betonar att en förutsättning för prioriteringen är att detta miljömål inte nås på bekostnad av andra miljömål. Därför har kriteriet orsaka inte betydande skada enligt utskottet en central roll för att garantera miljöintegriteten vid klassificeringen av verksamhet som är hållbar med tanke på miljön.

1.2 Beredning

Regeringspropositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid miljöministeriet. Beredningen har gjorts i samarbete med justitieministeriet. Beredningsunderlaget till propositionen finns i den offentliga tjänsten med identifieringskod YM019:2022³.

Propositionen var ute på remiss 23.5.2022–7.6.2022 på tjänsten utlåtande.fi. Utkastet till proposition sändes på remiss till 70 instanser, bl.a. en del av ministerierna, samtliga regionförvaltningsverk och närings-, trafik- och miljöcentraler, förvaltningsdomstolarna, näringslivets centralorganisationer och naturskyddsorganisationer. I begäran om utlåtande nämndes det att även andra än de som nämns i sändlistan kan lämna utlåtande. Innehållet i utlåtandena och de ändringar som gjorts utifrån utlåtandena beskrivs nedan i avsnitt 6.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

Företräde för vissa investeringar i grön omställning vid behandling av tillstånd

I miljölagstiftningen har det inte tidigare föreskrivits om företräde för vissa projekts tillståndsansökningar i förhållande till andra tillståndsansökningar. Både miljöskyddslagen och vattenlagen innehåller förutom materiella bestämmelser rikligt med processuella bestämmelser. I miljöskyddslagen finns bestämmelserna om tillståndsförfarande i huvudsak i 5 kap. Dessa preciseras i statsrådets förordning om miljöskydd (713/2014). I vattenlagen finns bestämmelserna om ansökningsförfarande i 11 kap. Dessa preciseras i sin tur i statsrådets förordning om vattenhushållningsärenden (1560/2011). Lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken innehåller bestämmelser om behandling av ärenden som gäller miljö-tillstånd och vattenhushållningstillstånd i olika sammansättningar. När tillståndsansökningar

³ Lagberedningsprojekt <https://valtioneuvosto.fi/sv/projektet?tunnus=YM019:00/2022>

behandlas vid regionförvaltningsverket iakttas förutom ovannämnda lagar även bl.a. förvaltningslagen (434/2003). Om speciallagstiftningen innehåller bestämmelser som avviker från förvaltningslagen, ska dessa tillämpas istället.

Bestämmelserna om grunderna för god förvaltning i 2 kap. i förvaltningslagen är viktiga med tanke på den föreslagna bestämmelsen om företräde för vissa tillståndsansökningar. I 6 § i förvaltningslagen föreskrivs det om rättsprinciperna inom förvaltningen, av vilka särskilt likställighetsprincipen ska beaktas i förhållande till den nya 2 a § som föreslås. Enligt likställighetsprincipen ska myndigheterna bemöta dem som uträttar ärenden hos förvaltningen jämnt. Vidare ska myndigheternas åtgärder enligt objektivitetsprincipen i 6 § i förvaltningslagen vara opartiska. Serviceprincipen enligt 7 § i lagen kan också anses höra ihop med de föreslagna bestämmelserna. Enligt serviceprincipen ska möjligheterna att uträtta ärenden och behandlingen av ärenden hos en myndighet om möjligt ordnas så att den som vänder sig till förvaltningen får behörig service och att myndigheten kan sköta sin uppgift med gott resultat. Enligt 23 § 1 mom. i förvaltningslagen ska ett ärende behandlas utan ogrundat dröjsmål.

Även om det i lagstiftningen om miljöförfaranden för närvarande inte finns några bestämmelser om prioritering av vissa projekt, innehåller dock vissa lagar som hänför sig till miljöfrågor bestämmelser vars syfte är att göra förfarandena smidigare när det gäller tillståndsansökningar som hör till lagarnas tillämpningsområde. Smidig behandling är t.ex. ett av målen med lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden (764/2019), vars syfte är att samordna och påskynda tillståndsförfarandena för projekt som påverkar miljön. Därutöver är syftet med lagen om tillståndsförfaranden och vissa andra administrativa förfaranden i samband med produktionsanläggningar för förnybar energi (1145/2020) i synnerhet att påskynda tillståndsförfaranden i samband med produktionsanläggningar för förnybar energi. Lagen om tillståndsförfarandet för energiprojekt av gemensamt intresse inom Europeiska unionen (684/2014) grundar sig på Europeiska unionens lagstiftning. I den lagens 2 § föreskrivs det om handläggning utan dröjsmål för uppgifter som har samband med ett energiprojekt av gemensamt intresse. Även syftet med t.ex. bestämmelserna i 47 § i miljöskyddslagen och 11 kap. 12 § i vattenlagen om gemensam behandling av ansökningar om miljötillstånd och vattenhushållningstillstånd är att göra tillståndsförfarandet smidigare.

Utöver att det föreslås lagstiftningsändringar har man i de årliga resultatavtalen mellan regionförvaltningsverken och de styrande ministerierna och i de förhandsmål som hänför sig till avtalen ställt mål om medianhandläggningstider för de följande åren i syfte att uppnå mer smidig och resultatrik tillståndsbehandling. Med målen för medianhandläggningstid har man strävat efter att påskynda tillståndsbehandlingen utan att ge avkall på behandlingens höga kvalitet. Målen uppnåddes i fråga om medianhandläggningstiderna för alla miljötillståndsansökningar 2018–2020, vilket framgår av en [utredning](#)⁴ från 2021. För närvarande finns det dock inga bestämmelser som uttryckligen främjar grön omställning i den gällande lagstiftningen om tillståndsförfaranden.

Följande tabell innehåller allmänna uppgifter om tillståndsansökningar och beslut enligt miljöskyddslagen och vattenlagen. Det är fråga om uppgifter om antalet ansökningar enligt miljöskyddslagen och vattenlagen som inlets vid regionförvaltningsverken 2020 respektive 2021 och om antalet beslut enligt miljöskyddslagen och vattenlagen under de åren. Det har inte bedömts huruvida dessa ansökningar eller fattade beslut gäller sådana projekt som avses i detta

⁴ Orsaker till att behandlingstiderna för ansökningar om miljötillstånd har varit längre än ett år vid regionförvaltningsverken 2018–2020, Miljöministeriets publikationer 2021:35

RP 128/2022 rd

utkast till regeringsproposition, utan uppgifterna om antal omfattar alla tillstånds- och besluts-
ärenden enligt miljöskyddslagen eller vattenlagen.

Inledda ansökningar enligt miljöskyddslagen

	2020	2021
	st.	st.
Regionförvaltningsverket i Södra Finland	283	245
Regionförvaltningsverket i Östra Finland	60	29
Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland	205	112
Regionförvaltningsverket i Norra Finland	140	122
	688	508

Inledda ansökningar enligt vattenlagen

	2020	2021
	st.	st.
Regionförvaltningsverket i Södra Finland	176	137
Regionförvaltningsverket i Östra Finland	71	67
Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland	85	85
Regionförvaltningsverket i Norra Finland	60	49
	392	338

Beslut enligt miljöskyddslagen

	2020	2021
	st.	st.
Regionförvaltningsverket i Södra Finland	280	255
Regionförvaltningsverket i Östra Finland	43	48
Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland	194	176
Regionförvaltningsverket i Norra Finland	123	149
	640	628

Beslut enligt vattenlagen

	2020	2021
	st.	st.
Regionförvaltningsverket i Södra Finland	199	169
Regionförvaltningsverket i Östra Finland	68	79
Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland	107	126
Regionförvaltningsverket i Norra Finland	54	60
	428	434

Enligt regionförvaltningsverkens bokslut för 2020 var den genomsnittliga handläggningstiden för alla tillståndsansökningar enligt miljöskyddslagen 9,9 månader på riksnivå.

Enligt regionförvaltningsverkens bokslut för 2021 har den genomsnittliga handläggningstiden för miljötillståndsärenden som gäller brådskande investeringsprojekt blivit avsevärt kortare sedan 2020. I huvudsak har dessa tillståndsärenden avgjorts vid regionförvaltningsverken så att genomförandet av de projekt som beviljats tillstånd inte fördröjts på grund av tillståndsprocessen. I bokslutet för 2021 konstateras det dessutom att tillståndsärendena typiskt gällde antingen helt ny verksamhet eller väsentliga förändringar i befintlig verksamhet. Ansvarsområdena för miljötillstånd uppnådde 2021 sina mål för handläggningstiderna för ärenden enligt miljöskyddslagen. Medianhandläggningstiden för alla tillståndsansökningar enligt miljöskyddslagen var 10,5 månader på riksnivå. Därmed underskred handläggningstiderna klart det i resultatavtalet ställda målet på 12 månader. I ärenden enligt vattenlagen var medianhandläggningstiden 8,4 månader. Målet överskreds med bara 0,4 månader.

Skyndsam behandling av vissa besvär vid förvaltningsdomstolen

Besvärärenden som gäller vattenhushållningstillstånd och miljötillstånd behandlas centraliserat vid Vasa förvaltningsdomstol. Besvär som gäller planer enligt markanvändnings- och bygglagen behandlas vid alla förvaltningsdomstolar. Dessa är Vasa förvaltningsdomstol, Helsingfors förvaltningsdomstol, Åbo förvaltningsdomstol, Tavastehus förvaltningsdomstol, Östra Finlands förvaltningsdomstol och Norra Finlands förvaltningsdomstol. Besvärstillstånd i fråga om förvaltningsdomstolens beslut får ansökas hos högsta förvaltningsdomstolen.

I lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019) finns det inte bestämmelser om på vilka grunder ärenden kan behandlas skyndsamt vid förvaltningsdomstolarna. Däremot finns det i speciallagstiftningen ett stort antal bestämmelser om olika grunder för skyndsam behandling av vissa ärendegrupper vid förvaltningsdomstolarna.

Miljöskyddslagen och vattenlagen innehåller särskilda bestämmelser om behandlingen av besvär vid förvaltningsdomstolen. Vid behandlingen av ärenden enligt miljöskyddslagen och vattenlagen i förvaltningsdomstol tillämpas i första hand dessa bestämmelser, medan bestämmelserna i lagen om rättegång i förvaltningsärenden tillämpas kompletterande. De temporära bestämmelserna om skyndsam behandling av vissa ärenden bör därmed tas in i vattenlagen och miljöskyddslagen. I miljöskyddslagen eller vattenlagen finns för närvarande inga bestämmelser om att vissa ärenden ska behandlas skyndsamt vid ändringssökande.

Också markanvändnings- och bygglagen innehåller särskilda bestämmelser om behandlingen av besvär vid förvaltningsdomstolen. I den lagens 188 § föreskrivs det om sökande av ändring i beslut om godkännande av planer och byggnadsordningar. Enligt 2 mom. i den paragrafen ska besvär som gäller en detaljplan som ska anses vara viktig med tanke på bostadsbyggande eller annars vara av samhällelig vikt behandlas skyndsamt. Bestämmelsen har fogats till paragrafen genom lag 1441/2006 (RP 81/2006 rd). Bestämmelser om skyndsam behandling av nya ärendegrupper bör därmed fogas även till markanvändnings- och bygglagen.

Statistik över miljöärenden och vattenhushållningsärenden som Vasa förvaltningsdomstol och högsta förvaltningsdomstolen behandlat

Uppgifter om antalet behandlingar vid Vasa förvaltningsdomstol

Miljötillstånd	2020	2021
Inkomna	177	178
Avgjorda	224	175

Vattenhushållning	2020	2021
Inkomna	118	88
Avgjorda	40	99

Ärenden som gäller gemensam behandling enligt miljöskyddslagen och vattenlagen	2020	2021
Inkomna	38	33
Avgjorda	32	14

Den genomsnittliga behandlingstiden för alla miljöskyddsärenden vid Vasa förvaltningsdomstol var 2021 ca 21 månader och 2020 ca 24 månader. Den genomsnittliga behandlingstiden för alla vattenhushållningsärenden var 2021 ca 23 månader och 2020 ca 18 månader.

År 2021 inleddes vid högsta förvaltningsdomstolen uppskattningsvis 29 besvärstillståndsärenden som gällde miljötillstånd och 9 besvärstillståndsärenden som gällde vattentillstånd. Motsvarande antal 2020 var 50 besvärstillståndsärenden som gällde miljötillstånd och 8 besvärstillståndsärenden som gällde vattentillstånd. I dessa ingår alla besvärstillståndsärenden som gäller miljötillstånd och vattentillstånd inbegripet besvärstillståndsärenden som gäller sådana tillståndsärenden som omfattas av gemensam behandling enligt miljöskyddslagen och vattenlagen eller gemensam behandling enligt miljöskyddslagen och marktäktslagen (555/1981). Den genomsnittliga behandlingstiden för alla besvärstillståndsärenden som gäller miljöskydd var ca 12 månader både 2020 och 2021. När det gäller vattenhushållningsärenden var motsvarande siffra ca 11 månader. Beräkningen grundar sig på statistik från högsta förvaltningsdomstolens årsberättelser.

Beslut av högsta förvaltningsdomstolen och förvaltningsdomstolarna gällande generalplaner för vindkraft

Beslut av högsta förvaltningsdomstolen och förvaltningsdomstolarna gällande generalplaner för vindkraft 2016–2022/8, antal

år	HFD	FD	totalt
2022	4	5	9
2021	5	7	12
2020	7	12	19
2019	8	11	19
2018	9	20	29
2017	13	26	39
2016	17	31	48

Källa: Miljöministeriet

Anhängiga generalplaner och detaljplaner för vindkraft

Sammanlagt 110 generalplaner och detaljplaner för vindkraft var i mars 2022 anhängiga i kommunerna i hela landet. Majoriteten av dessa var generalplaner för vindkraft.

3 Målsättning

Syftet med förslaget är att stärka Finlands självförsörjningsgrad, underlätta avskaffandet av fossil energi och påskynda investeringar som stöder en grön omställning. Bakgrunden till förslaget utgörs förutom av klimatmålen i regeringsprogrammet också av den europeiska gröna given, vars syfte är att göra Europa till världens första klimatneutrala kontinent. Till den gröna given hör bl.a. kommissionens mål att öka andelen förnybara energikällor till 40 procent av alla energikällor före 2030, få fart på ekonomin med hjälp av grön teknik, bidra till hållbar industri samt minska växthusgasutsläpp och annan miljöbelastning.

Efter att det världspolitiska läget förändrades drastiskt i februari 2022 ansågs det också i Finland behövligt att vidare påskynda utfasningen av fossila energikällor och att stödja ibruktagandet av ny teknik. Ett annat betydande samhälleligt mål bakom de föreslagna bestämmelserna är att öka självförsörjningen inom energi i förhållande till importerad energi.

Det är också viktigt att inom angiven tid främja projekt som får finansiering från Finlands program för hållbar tillväxt (RRF), så att tillfälligt tillgängliga EU-medel utnyttjas. Denna helhet beskrivs mer ingående ovan i avsnitt 1.1.

Till förslagets mål hör att påskynda behandlingen av sådana miljötillståndsansökningar och tillståndsansökningar enligt vattenlagen som stöder och främjar grön omställning i alla skeden av behandlingen av tillståndsärendet. Tidsfristerna för behandling av dessa tillståndsansökningar har beaktats i förslaget. Det föreslås olika krav för att begränsa den tid som reserveras för till-

ståndsbehandlingen. I regeringens ramförhandlingar våren 2022 skrevs det in ett mål för tidsfristerna enligt vilket tillståndsbehandlingen för prioriterade investeringar inte ska överskrida 12 månader.

När det gäller påskyndande av behandlingen av tillståndsansökningar för projekt som stöder grön omställning måste man också beakta den tid som går åt till ändringssökande. För att det föreslagna företrädet ska kunna påskynda behandlingen av vissa tillståndsärenden tillräckligt effektivt är det ändamålsenligt att även ändringssökandet i fråga om dessa ärenden behandlas skyndsamt.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Företräde för vissa investeringar i grön omställning vid behandling av tillstånd

Det föreslås att lagen om lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken ändras så att det till lagen fogas en temporärt gällande paragraf om företräde vid tillståndsbehandling. Förslaget och de tilläggsresurser som reserverats för dess genomförande möjliggör en snabbare behandling av tillståndsansökningar som främjar grön omställning vid regionförvaltningsverket. I praktiken innebär det föreslagna företrädet att sådana tillståndsansökningar ska behandlas skyndsamt i alla skeden av tillståndsförfarandet.

De bestämmelser som gäller regionförvaltningsverket ingår i föreslagna 2 a §, där det föreskrivs om företräde vid behandlingen av vissa tillståndsansökningar som gäller investeringar i den gröna omställningen. Företrädet ska tillämpas på vissa ansökningar om miljötillstånd eller tillstånd enligt vattenlagen som kommer för behandling och där principen orsaka inte betydande skada beaktas. Tillståndsansökningar för sådana projekt föreslås få företräde i förhållande till andra motsvarande ansökningar om miljötillstånd eller tillstånd enligt vattenlagen som inte uppfyller de förutsättningar som föreslås i paragrafen.

Företrädet föreslås gälla följande anläggningar eller verksamheter: projekt som främjar förnybar energi, elektrifieringsprojekt för att ersätta användningen av fossila bränslen eller råvaror inom industrin, framställning och utnyttjande av väte, avskiljning, utnyttjande och lagring av koldioxid, tillverkning, tillvaratagande och återanvändning av ackumulatormaterial samt ackumulatorfabriker.

Enligt den föreslagna paragrafen ska företräde också ges tillståndsansökningar som gäller verksamhetshelheter där behovet av tillstånd till väsentliga delar grundar sig på sådan verksamhet som nämns i förteckningen ovan.

I paragrafen föreslås det dessutom att sökanden i samband med ansökan ska lägga fram tillräcklig utredning över rätten till företräde. Närmare bestämmelser om utredningen utfärdas genom förordning av statsrådet.

Andra tillståndsansökningar ska behandlas vid regionförvaltningsverket enligt normalt förfarande. Syftet med de tilläggsresurser som regionförvaltningsverken beviljas är att säkerställa att behandlingen av andra tillståndsansökningar inte fördröjs till följd av prioriteringen av projekt inom den gröna omställningen.

Vidare bör det noteras att det inte i markanvändnings- och bygglagen föreslås motsvarande bestämmelser om företräde i fråga om myndighetsbehandlingen av planer. Ärenden som gäller

detaljplaner och allmänna planer hör i och med den kommunala självstyrelsen till kommunernas behörighet. Det har inte anvisats tilläggsresurser i planen för de offentliga finanserna för att påskynda förfarandena i sådana ärenden.

Skyndsamt behandling av vissa besvär vid förvaltningsdomstolen

Det föreslås att det i speciallagar ska föreskrivas om att vissa besvär ska behandlas skyndsamt. Enligt förslaget ska vattenlagen och miljöskyddslagen ändras temporärt så att det till dem fogas en ny paragraf om skyndsamt behandling av besvär som gäller vissa tillståndsärenden i förhållande till andra besvär som gäller tillståndsärenden enligt de lagarna. I de föreslagna nya paragraferna i vattenlagen och miljöskyddslagen hänvisas det till 2 a § i lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken. Det föreslås att besvär som gäller tillståndsärenden enligt den paragrafen ska vid fullföljdsdomstolen behandlas skyndsamt i förhållande till andra besvär som gäller tillståndsärenden enligt de lagarna. Således föreslås det att kravet på skyndsamt behandling endast tillämpas i fråga om de ärendegrupper som nämns i dessa paragrafer.

Enligt förslaget fogas det till markanvändnings- och bygglagen en ny temporärt gällande paragraf där det föreskrivs att besvär som gäller en detaljplan som ska anses vara viktig med tanke på produktionen av förnybar energi eller en i 77 a § avsedd generalplan som styr uppförande av vindkraftverk ska behandlas skyndsamt i förhållande till andra besvär som gäller planärenden eller tillståndsärenden enligt markanvändnings- och bygglagen.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Konsekvenser för myndigheterna

Det bedöms att den temporära ändring i lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken som gäller främjandet av grön omställning kommer att öka arbetsbördan vid regionförvaltningsverken. Den prioritering som föreslås i propositionen medför ett behov av att behandla tillståndsansökningarna i fråga skyndsamt. Företrädet innebär i praktiken att dessa tillståndsansökningar ska behandlas skyndsamt i alla skeden av förfarandet.

Den allmänna principen inom förvaltningen är att ärenden behandlas i den ordning de inleds. Den i lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken föreslagna bestämmelsen om att prioritera vissa projekt vid tillståndsbehandlingen innebär ett undantag i behandlingen av vissa miljötillståndsansökningar eller tillståndsansökningar enligt vattenlagen i den ordning som de inlett. I praktiken förutsätter ändringen fler handläggare vid regionförvaltningsverket, så att en del av tillståndsansökningarna kan ges företräde i olika skeden av behandlingen utan att det avsevärt försenar tillståndsbehandlingen av andra projekt. I och med att tillståndshandläggarnas arbetsbörda sedan tidigare är ansevärd, krävs det för en lyckad prioritering att nya handläggare rekryteras. Även den övergångsbestämmelse som föreslås i lagen, enligt vilken företrädet också ska tillämpas på tillståndsansökningar som vid lagens ikraftträdande är anhängiga, bidrar till regionförvaltningsverkens resursbehov. Tillståndsbehandling av miljöärenden och vattenhushållningsärenden är krävande sakkunnigarbete. Skyndsamt behandling av projekt som främjar grön omställning kan förutsätta att också bl.a. den tekniska och naturvetenskapliga specialkunskapen vid tillståndsmyndigheten ökas.

Konsekvenserna av de föreslagna ändringarna i vattenlagen och miljöskyddslagen berör Vasa förvaltningsdomstol och högsta förvaltningsdomstolen, medan konsekvenserna i fråga om markanvändnings- och bygglagen berör samtliga förvaltningsdomstolar. Den föreslagna priorite-

ringen ökar också förvaltningsdomstolarnas resursbehov. Bestämmelser om att besvär som gäller vissa projekt ska behandlas skyndsamt i förhållande till andra ärendegrupper förutsätter att förvaltningsdomstolarnas resurser ökas så att dessa besvär kan behandlas skyndsamt utan att det avsevärt försenar behandlingen av andra besvär inom samma ärendegrupp.

Konsekvenserna för anslagen bedöms närmare i följande avsnitt, 4.2.2 Ekonomiska konsekvenser.

4.2.2 Ekonomiska konsekvenser

Att enligt förslaget påskynda tillståndsbehandlingen för projekt som främjar grön omställning medför ett resursbehov vid regionförvaltningsverken. I budgetpropositionen för 2023 ingår tilläggsfinansiering på 2,5 miljoner euro. Planen för de offentliga finanserna innehåller tilläggsfinansiering på 2,5 miljoner euro för 2024, 1,5 miljoner euro för 2025 och 1 miljon euro för 2026.

Tilläggsresurserna har stor betydelse för att det ska vara möjligt att rekrytera fler handläggare för den skyndsamma behandlingen av projekt med företräde och samtidigt se till att behandlingen av andra tillståndsansökningsärenden inte tar längre än för närvarande.

I samband med detta anvisas också närings-, trafik- och miljöcentralerna tilläggsresurser för tillsyn över de miljötillstånd och vattenhushållningstillstånd som omfattas av företrädesförfarandet. Att i samband med denna proposition anvisa resurser även till tillsynsmyndigheterna stöder och påskyndar den gröna omställningen och investeringar i den. Tilläggsresurserna för närings-, trafik- och miljöcentralerna grundar sig inte på denna proposition utan är del av en större helhet. Därför är det behövt att nämna dem i detta sammanhang.

De föreslagna bestämmelserna om skyndsamt behandling föranleder ett resursbehov även vid förvaltningsdomstolarna. Budgetpropositionen för 2023 och planen för de offentliga finanserna innehåller en anslagsökning på 3 miljoner euro i året i syfte att förkorta behandlingstiderna för miljöärenden och markanvändnings- och byggärenden vid förvaltningsdomstolarna. En sådan ökning möjliggör behandling av ca 500 miljöärenden (inklusive miljötillstånd och vattenhushållning) eller 600 markanvändnings- och byggärenden utöver den nuvarande behandlingsnivån, förutsatt att ärendena inte försvåras ytterligare. Anslagsökningen beräknas möjliggöra genomsnittliga behandlingstider på under 12 månader under de närmaste åren. Ökningen gör det möjligt att anställa högst 31 domare, om lönekostnaderna för en domare är 92 000 euro och det därutöver finns kostnader på 5 000 euro för nödvändig grundläggande informationsteknik och avgifter som hänför sig till Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning. I anslagsökningen beaktas inte andra eventuella kostnader till följd av de extra årsverken. Det är dock ändamålsenligt att en noggrannare dimensionering av årsverken i fråga om förvaltningsdomstolarnas personal görs vid Domstolsverket i enlighet med de mest akuta behov som konstaterats vid resultatförhandlingarna. Anslagsökningen grundar sig på befintliga material och kostnadsuppgifter.

4.2.3 Miljökonsekvenser

Den föreslagna regleringen har inte direkta miljökonsekvenser, eftersom det i den behandlingsordning som föreslås ska tillämpas samma materiella bestämmelser i miljöskyddslagen och vattenlagen som vid behandling av andra ärenden enligt de lagarna. Enligt förslaget ska tillståndsärenden som gäller projekt med företräde behandlas snabbare än andra ansökningar om vattenhushållningstillstånd eller miljötillstånd.

Eftersom syftet med propositionen är att påskynda investeringar som minskar användningen av fossil energi kan de föreslagna bestämmelserna bedömas ha en samlad effekt på miljön som är positiv. Indirekta positiva miljökonsekvenser bedöms uppkomma till följd av att tillståndsärenden som gäller projekt som genomförs för den gröna omställningen avgörs snabbare än tidigare vid tillståndsmyndigheten och/eller vid förvaltningsdomstolen. Detta bidrar i sin tur till att projekten kan genomföras snabbare.

Kraven i artikel 17.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/852 om inrättande av en ram för att underlätta hållbara investeringar och om ändring av förordning (EU) 2019/2088 ska tas i beaktande vid granskningen av innehållet i den utredning över rätten till företräde som sökanden ska lägga fram.

När projekt inom den gröna omställningen som beaktar principen orsaka inte betydande skada och som denna proposition syftar till att påskynda genomförs har de positiva effekter för regeringens och den gröna omställningens ovannämnda mål, såsom ibruktagandet av ren teknik.

4.2.4 Konsekvenser för den som ansöker om tillstånd

För att en sökande av tillstånd enligt miljöskyddslagen eller vattenlagen ska ges i förslaget avsett företräde för investeringar i grön omställning inom tillståndsbehandlingen krävs det initiativ och tillräcklig utredning över rätten till företräde. I denna utredning ska det bl.a. framkomma huruvida principen orsaka inte betydande skada iakttas i verksamheten. När en ansökan får företräde och tillståndsbehandlingen därmed påskyndas är konsekvenserna för sökanden positiva.

Den administrativa bördan för sökanden bedöms vara liten. För en ansökan som gäller det planerade projektet kan sökanden använda en utredning som gjorts för något annat förfarande, men som hänför sig till DNSH-bedömning. I annat fall ska sökanden göra en ny utredning. Det är emellertid frivilligt för sökanden att eftersträva företräde för sin tillståndsansökan.

Bestämmelser om skyndsamt behandling av vissa ärenden vid förvaltningsdomstolarna påskyndar den totala behandlingstiden för tillståndsansökningar som gäller investeringar i grön omställning och för besvär som gäller sådana ansökningar. Miljötillståndsärenden och tillståndsärenden enligt vattenlagen kan behandlas skyndsamt vid Vasa förvaltningsdomstol på tjänstens vägnar på grundval av att de gäller sådan verksamhet som avses i föreslagna 2 a § i lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken. Även i planärenden ska projekts rätt till skyndsamt behandling bedömas på tjänstens vägnar med iakttagande av föreslagna 188 a § i markanvändnings- och bygglagen.

För den som ansöker om tillstånd innebär skyndsamt behandling av ett besvärssärende att förvaltningsdomstolen behandlar besväret skyndsamt med iakttagande av tillämplig materiell lagstiftning och lagen om rättegång i förvaltningsärenden, till de delar den är tillämplig i ärendet.

Det föreslås övergångsbestämmelser i samtliga lagförslag i denna proposition. För regionförvaltningsverket innebär detta att företräde ska ges tillståndsansökningar som vid lagens ikraftträdande är anhängiga vid regionförvaltningsverket och som uppfyller kraven i föreslagna 2 a § i lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken. Det föreslås inte att tillämpningen begränsas i något skede av behandlingen av ett anhängigt tillståndsärende.

Även förvaltningsdomstolarna ska tillämpa övergångsbestämmelserna för de föreslagna paragraferna i vattenlagen, miljöskyddslagen och markanvändnings- och bygglagen. Besvär som

vid lagarnas ikraftträdande är anhängiga vid förvaltningsdomstolarna ska ges företräde med stöd av de föreslagna övergångsbestämmelserna.

5 Alternativa handlingsvägar och deras konsekvenser

Med resultatstyrning och tilläggsresurser genomfört företräde för vissa investeringar i grön omställning vid behandling av tillstånd

Det skulle också vara möjligt att genomföra prioriteringen av investeringar i grön omställning genom resultatstyrning och tillfälliga tilläggsresurser vid regionförvaltningsverken och förvaltningsdomstolarna. Detta alternativ grundar sig dock inte på lagstiftning utan på administrativ styrning.

Resultatstyrning är en avtalsbaserad styrmodell vars syfte är att hitta en balans mellan tillgängliga resurser och de resultat som kan uppnås med hjälp av dem samt att samtidigt utveckla tjänsternas kvalitet och säkerställa ett kostnadseffektivt genomförande av dem. Det viktiga med resultatstyrningsmodellen är att den grundar sig på policymål som fastställts i regeringsprogrammet, förvaltningsområdenas concernmål och ämbetsverksspecifika mål. Den utgör en betydande del av den omfattande resurs- eller budgetstyrningshelheten. I en statlig kontext kan begreppet resultatstyrning i vid bemärkelse betraktas som ett allmänt system, en strävan och styrning mot effektivare verksamhet eller i mer begränsad bemärkelse som styrning av den förvaltning som lyder under ministerierna, dvs. ämbetsverken, genom att ställa upp resultatmål och anvisa resurser för genomförandet av målen.

Resultatstyrning är ändå inte transparent på samma sätt som lagstiftning. Med resultatstyrning går det inte heller att reglera hur tillståndssökanden ska sträva efter företräde, såsom genom krav på utredning över rätt till företräde och på iakttagande av principen orsaka inte betydande skada. Vid resultatstyrning ställs de ökade kraven på myndighetsuppgifterna på regionförvaltningsverken, vilka på tjänstens vägnar skulle bli tvungna att sälla fram de ansökningar som ska behandlas genom företrädesförfarandet.

Två paragrafer om företräde för vissa investeringar i grön omställning

Ett annat alternativ som utretts är att bestämmelserna om företräde vid regionförvaltningsverkets tillståndsbehandling skulle finnas i två paragrafer, vilket var fallet i det utkast som sändes på remiss. I detta alternativ skulle de bestämmelser som gäller regionförvaltningsverket och de som gäller sökanden finnas i olika paragrafer. Bestämmelserna om sökanden skulle dessutom vara mer precisa i det alternativet. I övrigt är alternativet till sitt innehåll mycket likt förslaget i denna proposition. Med tanke på målen med regleringen finns det ingen väsentlig skillnad mellan det här alternativet och det alternativ som föreslås i propositionen.

Ur tillståndssökandenas synvinkel är den reglering som nu ingår i förslaget tillräcklig i ljuset av 80 § i grundlagen.

Bestämmelser om skyndsam behandling av vissa besvär i lagen om rättegång i förvaltningsärenden

Lagen om rättegång i förvaltningsärenden är en allmän lag som gäller förvaltningsprocessen. Särskilda bestämmelser om förfarande kan tas in i den övriga lagstiftningen, också i fråga om ändringssökande. Det finns förfarandebestämmelser om ändringssökande, vilka preciserar den allmänna lagen, i t.ex. vattenlagen (15 kap. 4 §), miljöskyddslagen (197 §) och markanvänd-

nings- och bygglagen (188 §). Lagen om rättegång i förvaltningsärenden innehåller inga allmänna bestämmelser om skyndsam behandling av besvär inom vissa ärendegrupper. Däremot finns det rikligt med dylika bestämmelser i de olika förvaltningsområdenas speciallagar. Också de bestämmelser om skyndsam behandling som föreslås här passar bäst i de relevanta speciallagarna, vilka redan innehåller bestämmelser om förfarandet vid sökande av ändring.

6 Remissvar

6.1 Utlåtanden

Det kom in 62 utlåtanden. Dessutom meddelade tre instanser att de inte lämnar något utlåtande eller att de inte har något att yttra sig om. Utlåtanden lämnades av justitieministeriet, arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, Domstolsverket, högsta förvaltningsdomstolen, Vasa förvaltningsdomstol, Tavastehus förvaltningsdomstol, Östra Finlands förvaltningsdomstol, Helsingfors förvaltningsdomstol, Norra Finlands förvaltningsdomstol, Åbo förvaltningsdomstol, Regionförvaltningsverket i Östra Finland, Regionförvaltningsverket i Södra Finland, Regionförvaltningsverket i Norra Finland, Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland, Säkerhets- och kemikalieverket, Finlands miljöcentral, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Savolax, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Sydöstra Finland, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Österbotten, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland, Finlands näringsliv rf, Kemiindustrin KI rf, Teknologindustrin rf, Byggnadsindustrin RT rf, Skogsindustrin rf, Gruvindustri rf, Finsk Energiindustri rf, Sametinget, Renbeteslagsföreningen, Bioenergi rf, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry, Finlands Vattenverksförening rf, Företagarna i Finland rf, Finlands Fiskodlarförbund rf, Miljöindustrin och -tjänster YTP rf, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Centralhandelskammaren, Satakunnan kauppakamari, Österbottens handelskammare, Lapin kauppakamari, Finska Vindkraftföreningen rf, Förbundet för Vattenskyddsföreningarna i Finland rf, Finlands naturpanel, Finlands naturskyddsförbund rf, WWF Finland, Tuulivoima-kansalaisyhdistys ry, Saimaa ilman kaivoksia ry, Rajat Lapin kaivoksille ry, Finlands Kommunförbund rf, Satakunta förbund, Storå kommun, Finlands Advokatförbund, Kemijoki Oy, Nordic Ren-Gas Ab, Caruna Ab, Fingrid Oyj, Helen Ab, P2X Solutions Ab, St1 Nordic AB och Valio Ab samt av en privatperson. Utlåtandena finns bland projektets [dokument](#).

6.2 Det viktigaste innehållet i utlåtandena

I utlåtandena ansågs det att propositionen är viktig och brådskande. Remissinstanserna ansåg att tilläggsresurserna är viktiga och tryggar propositionens mål. Det rådde en stark samstämmighet om att inte bara behandlingen av tillståndsärenden utan också behandlingen av besvär vid förvaltningsdomstolarna bör ingå i propositionen.

I utlåtandena fanns det även en samsyn om att skyndsam behandling av de tillstånds- och besvärärenden som ingår i förslaget inte får leda till att behandlingen av andra tillstånds- och besvärärenden blir långsammare. Sådana ärenden är t.ex. tillståndsörfaranden för projekt som syftar till att förbättra vattentjänsternas driftssäkerhet och behandlingen av besvär som gäller sådana projekt. Justitieministeriet anser att det föreslagna företrädet och de föreslagna bestämmelserna om skyndsamhet inte i andra ärenden får försvaga den rätt till god förvaltning och rättsskydd som tryggas i grundlagen. Flera remissinstanser, däribland förvaltningsdomstolarna, Domstolsverket samt Finlands näringsliv rf, Förbundet för Vattenskyddsföreningarna i Finland rf och Bioenergi rf, framförde bl.a. att resursbehoven bör ses över på lång sikt och att den all-

männen fördröjningen av behandlingen av tillståndsärenden inte egentligen är ett lagstiftningsproblem, utan fördröjningen orsakas av otillräckliga resurser hos tillståndsmyndigheterna och förvaltningsdomstolarna.

Det utkast till lagförslag som gäller regionförvaltningsverkets handläggningsavgörande upplevdes vara både onödigt och problematiskt. Enligt det förslaget skulle man ha kunna söka ändring även i samband med det huvudsakliga ärendet, vilket hade kunnat fördröja behandlingen av besvär som gäller tillståndet vid Vasa förvaltningsdomstol.

Lagförslagen om skyndsam behandling vid förvaltningsdomstolen delade remissinstansernas åsikter. Domstolsverket anser att det inte kan understöda bestämmelser om nya skyndsamma ärendegrupper. Flera olika åsikter om skyndsamheten framfördes i utlåtandena. Enligt vissa remissinstanser bör skyndsamhet inte fastställas i förhållande till andra tillståndsärenden. Vidare konstaterades det att skyndsamhet i allmänhet fastställs direkt i lag. Skillnaderna mellan den föreslagna skyndsamhetsbestämmelse i markanvändnings- och bygglagen som var på remiss och de motsvarande förslagen i miljöskyddslagen och vattenlagen noterades också.

Åsikterna gick isär i fråga om principen orsaka inte betydande skada och utredningen över den principen. Det kom in flest utlåtanden om detta ämne. Näringslivsorganisationerna ansåg att en projektförteckning är tillräckligt och att en särskild utredning inte behövs. Enligt regionförvaltningsverken kan utredningen öka den administrativa bördan. Naturskyddsorganisationerna och Naturpanelen förespråkade och såg det som behövligt att principen tas in i lagförslaget. Högsta förvaltningsdomstolen lyfte fram att principen inte har definierats i miljölagstiftningen, utan den är i första hand ett bedömningskriterium för finansieringsarrangemang. Justitieministeriet förutsätter att det till lagförslaget fogas en hänvisning till den bestämmelse där det för närvarande föreskrivs om principen. I flera utlåtanden påpekades det att det tar tid att bedöma huruvida principen orsaka inte betydande skada iaktas, vilket inte bidrar till att propositionens mål om snabbare behandlingar uppnås.

Många remissinstanser föreslog tillägg och preciseringar i förteckningen över projekt som ska ges företräde. T.ex. anser vissa närings-, trafik- och miljöcentraler samt näringslivsorganisationerna att projekt inom cirkulär ekonomi bör inkluderas i förteckningen. Det föreslogs också att gruvprojekt inkluderas och att det klargörs vilka vattenhushållningsprojekt förslaget gäller. Det efterfrågades å ena sidan tolkningsutrymme och å andra sidan entydighet. Också i motiveringen till projektförteckningen föreslogs det kompletteringar och preciseringar. Särskilt närings-, trafik- och miljöcentralerna ansåg det vara oklart vilket förhållande mellan företrädet och finansiering från Finlands program för hållbar tillväxt är, eller om de är oberoende av varandra. Vidare framfördes det att alla tillståndsärenden som gäller projekt med finansiering från det programmet bör ges företräde direkt.

Förvaltningsdomstolarna ansåg att det förslag som var på remiss, där skyndsam behandling beror på regionförvaltningsverkets beslut, strider mot 3 § 3 mom. i grundlagen. De föreslår att förvaltningsdomstolarnas oberoende ska beaktas i förslaget och att ändringar i det syftet ska göras. När det gäller ändringsförslagen i vattenlagen och miljöskyddslagen konstaterade förvaltningsdomstolarna att utkastet inte innehåller en bestämmelse om skyndsam behandling av ärenden som redan är anhängiga. Enligt högsta förvaltningsdomstolen kränker detta jämlikheten som tryggas i grundlagen.

I utlåtandena föreslogs det att paragrafen i markanvändnings- och bygglagen ska gälla även andra planer, t.ex. planer som hänför sig till ett projekt enligt förteckningen i föreslagna 2 a § i lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken. Flera

remissinstanser konstaterade att det är oklart vad ”plan som ska anses vara viktig” betyder, vilket kan leda till extra arbete vid bedömningen av skyndsamhet. Justitieministeriet förutsätter att motiveringen kompletteras.

I flera utlåtanden framställdes en önskan om att lagarnas giltighetstid förlängs. Det föreslogs även att övergångsbestämmelser tas in i lagförslagen och att de är inbördes enhetliga.

I flera utlåtanden ansågs det att konsekvensbedömningen bör kompletteras. Det föreslogs att bedömningen kompletteras med uppgifter om uppskattade behandlingstider och uppskattat antal projekt som omfattas av tillämpningen. Enligt Finansministeriet bör det åtminstone grovt taget bedömas vilken effekt de föreslagna ändringarna har på hur snabbt ärenden behandlas. Finlands naturskyddsförbund ansåg att propositionen bör innehålla en bedömning av förslagets effekt på Finlands klimatmål och strävan efter att öka självförsörjningen inom energi. Det har inte heller gjorts någon kvantitativ uppskattning av hur mycket förslaget kan öka Finlands självförsörjning inom energi jämfört med en situation där förslaget inte blir lag.

I några utlåtanden framfördes det att avsnittet om förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning bör kompletteras med avseende på 3 § 3 mom. och 21 § i grundlagen.

Många utlåtanden innehöll ställningstaganden för kompletteringar av andra avsnitt i motiveringen. I utlåtandena framfördes också från propositionen fristående utvecklingsbehov och synpunkter som gäller sådan lagstiftning som inte ingår i propositionen.

6.3 Ändringar i propositionen till följd av remissvaren

Strukturen och terminologin i föreslagna 2 a § i lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken har ändrats och förtydligats vid den fortsatta beredningen. Den viktigaste ändringen är att momentet om regionförvaltningsverkets handläggningsavgörande har strukits. Således kan man inte söka ändring i företrädet. Bestämmelserna om utredning har också tagits in i den föreslagna paragrafen, så 2 b § kan frångås. För att ett projekt ska beviljas företräde ska det enligt förslaget överensstämja med förteckningen i paragrafen och iaktta principen orsaka inte betydande skada. Till paragrafens 1 mom. har det fogats en uttrycklig hänvisning till den EU-lagstiftning där det föreskrivs om principen orsaka inte betydande skada. Föreslagna 1, 2 och 5 punkten i projektförteckningen i 2 mom. har preciserats särskilt i fråga om vattenhushållningsprojekt, och framställningen har i övrigt förtydligats.

De föreslagna paragraferna i miljöskyddslagen och vattenlagen har ändrats så att förvaltningsdomstolarnas oberoende tryggas. Skyndsamheten uttrycks i vattenlagens paragraf på samma sätt som i miljöskyddslagens paragraf. Övergångsbestämmelser har fogats till båda lagförslagen.

Till den föreslagna paragrafen i markanvändnings- och bygglagen har i fråga om skyndsamhet ordalydelsen ”i förhållande till andra besvär som gäller planärenden eller tillståndsärenden enligt denna lag” fogats. En övergångsbestämmelse har också fogats till lagförslaget.

Propositionens allmänna motivering och paragrafernas specialmotivering har kompletterats och korrigerats med anledning av ändringarna och remissvaren.

Giltighetstiden för de temporära lagar som föreslås har förlängts med ett år så att ändringen i lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken är i kraft till och med den 31 december 2026 och ändringarna i de andra lagarna är i kraft till och med den 31 december 2028.

7 Specialmotivering

7.1 Lag om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken

2 a §. *Behandlingsordning för vissa tillståndsansökningar enligt miljöskyddslagen och vattenlagen.* Den föreslagna paragrafen innehåller bestämmelser om temporär rätt till företräde vid behandling av tillståndsansökningar. Företrädet hänför sig till de tillfälliga tilläggsmedel i statsbudgeten som beviljas investeringar som stöder grön omställning. I praktiken innebär företrädet att tillståndsansökningar ska behandlas skyndsamt i alla skeden av tillståndsförfarandet vid tillståndsmyndigheten. Den föreslagna paragrafen innehåller bestämmelser som gäller regionförvaltningsverket. Den består av fyra moment. För tydlighetens skull kan det konstateras att projektförteckningen i paragrafen inte innebär några ändringar i bestämmelserna om tillståndsplikt och tillståndsförfarande i vattenlagen eller miljöskyddslagen.

Enligt föreslagna 1 mom. ska företräde i behandlingsordningen tillämpas på sådana tillståndsansökningar inom regionförvaltningsverkets behörighet som behandlas med stöd av miljöskyddslagen och vattenlagen. Det kan vara fråga om ett tillståndsärende som gäller ett nytt projekt eller om en ändring av ett befintligt tillstånd.

Den föreslagna paragrafens tillämpningsområde definieras av den uttömmande förteckningen i 2 mom. över de investeringsprojekt som ska betraktas som sådana projekt inom den gröna omställningen som kan beviljas företräde i förhållande till andra tillståndsansökningar enligt miljöskyddslagen och vattenlagen samt av bestämmelsen i 3 mom. om tillämpliga verksamhetsenheter. Därutöver ska tillståndsansökningarna uppfylla de krav som i miljöskyddslagen och vattenlagen föreskrivs för tillståndsbehandling. Det föreslås inga ändringar i dessa. Vid tillståndsprövning tillämpas i övrigt som materiella bestämmelser miljöskyddslagen och vattenlagen, såsom vid motsvarande tillståndsförfaranden enligt dessa lagar.

I 1 mom. ingår en bestämmelse om att iaktta principen orsaka inte betydande skada och bestämmelsen fastställs för sin del av ovannämnda princip. Momentet innehåller också en hänvisning till principen orsaka inte betydande skada, som avses i artikel 17.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/852 om inrättande av en ram för att underlätta hållbara investeringar och om ändring av förordning (EU) 2019/2088.

Vidare föreslås det att sökanden i samband med ansökan ska lägga fram tillräcklig utredning över projektets rätt till företräde i förhållande till projekt som inte uppfyller kriteriet orsaka inte betydande skada. Detta förutsätter således att sökanden tar eget initiativ. Företräde ges enligt förslaget inte på tjänstens vägnar, eftersom iakttagandet av principen orsaka inte betydande skada och inkludering i paragrafens projektförteckning förutsätter att regionförvaltningsverket får sökandens utredning. För en ansökan som gäller det planerade projektet kan sökanden använda en utredning som gjorts för något annat förfarande, men som hänför sig till DNSH-bedömning. I annat fall ska sökanden göra en ny utredning. Regionförvaltningsverket kan vid behov begära ytterligare utredning med stöd av 32 § i förvaltningslagen. Sökanden kan enligt egen prövning använda en DNSH-utredning som utarbetats för ansökningsförfarandet i fråga om finansiering som utredning enligt föreslagna 2 a §, om utredningen motsvarar bestämmelserna i den paragrafen. Således kan tillståndsmyndigheten i olika skeden av processen utnyttja en utredning som sökanden lämnat in och som en annan myndighet redan bedömt.

Utifrån denna DNSH-utredning från sökanden kan regionförvaltningsverket snabbt bedöma överensstämmelse med den nämnda principen och med projektförteckningen. Om ett investe-

ringsprojekt uppfyller kriterierna, kan företräde enligt förslaget tillämpas på ansökan samt beaktas i alla skeden av tillståndsförfarandet. Om företräde inte tillämpas på en ansökan, behandlas den i vanlig ordning vid regionförvaltningsverket.

Om ett projekt medan ansökan behandlas ändras i så stor utsträckning att det inte längre kan anses gynna grön omställning, kan behandlingen av ansökan fortsätta enligt normalt förfarande. Därutöver kan det konstateras att regionförvaltningsverket har rådgivningsskyldighet enligt 8 § i förvaltningslagen även i frågor som gäller företrädet.

Föreslagna 2 mom. innehåller en hänvisning till 1 mom. Enligt 2 mom. ska företräde ges ansökningar som gäller projekt som nämns i förteckningen i momentet. I praktiken innebär detta att tillståndsansökningar tas upp till behandling och behandlas skyndsamt om ansökan och utredningen är tillräckliga. Både den inledande granskningen av tillståndsansökan och prövningen av eventuellt företräde ska göras skyndsamt vid regionförvaltningsverket. Vid granskningen bedöms iakttagande av principen orsaka inte betydande skada och överensstämmelse med projektförteckningen. Motsvarande skyndsamt behandling tillämpas också i senare skeden av tillståndsansökan i fråga om de ansökningar som beviljas företräde. Tillståndsansökan kan gälla både tillstånd för ny verksamhet och ändring av befintlig verksamhet.

I den uttömmande förteckningen i föreslagna 2 mom., bestående av fem punkter, preciseras det vilka tillståndsansökningar för investeringsprojekt som stöder grön omställning omfattas av tillämpningsområdet för företrädet. Enligt förslaget är dessa ansökningar som gäller förnybar energi, elektrifiering av industrin, framställning och utnyttjande av väte, avskiljning, utnyttjande och lagring av koldioxid, ackumulatorfabriker samt tillverkning och återanvändning av ackumulatormaterial. Projektförteckningen i momentet tillämpas endast vid prövning av företrädesrätten. Projektförteckningen har ingen inverkan på bestämmelserna om tillståndsplikt och tillståndsförfarande i vattenlagen eller miljöskyddslagen.

Projekttyperna enligt föreslagna 2 mom. 1 punkten är energiproduktionsanläggningar som producerar energi med förnybar energi samt havsbaserade vindkraftverk och därtill hörande vattenhushållningsprojekt. Med förnybar energi avses vindenergi, solenergi, geotermisk energi, omgivningsenergi, tidvattensenergi, vågenergi och annan havsenergi, vattenkraft och biomassa samt deponigas och gas från avloppsreningsverk och biogas, som inte härstammar från fossila källor. Med produktionsanläggning för förnybar energi avses en anläggning som producerar energi som helt eller delvis är förnybar energi samt andra motsvarande anläggningar. Energi-lagren utgör en viktig del av systemet för produktion av förnybar energi, men de kräver sällan särskilda miljötillstånd eller vattentillstånd.

Havsbaserade vindkraftverk nämns uttryckligen i den föreslagna paragrafen. Det kan även vara fråga om ett annat slags, med havsbaserade vindkraftverk förenat vattenhushållningsprojekt som bidrar till grön omställning, t.ex. en överföringskabel eller en annan åtgärd som hör till projektet, såsom en konstgjord ö för det havsbaserade vindkraftverket.

Förnybar energi definieras i lagen om tillståndsförfaranden och vissa andra administrativa förfaranden i samband med produktionsanläggningar för förnybar energi (1145/2020). Den lagens 3 § innehåller flera definitioner som kan användas som hjälp vid tolkningen.

Föreslagna 2 mom. 2 punkten inbegriper projekt inom industrin som grundar sig på förnybar energi, förnybara råvaror eller elektrifiering och som ersätter användningen av fossila bränslen eller råvaror. Genom att elektrifiera industriella processer eller utnyttja förnybar energi eller förnybara råvaror är det möjligt att minska processernas växthusgasutsläpp och andra utsläpp, främja införandet av nya innovationer samt förbättra processernas energieffektivitet. I praktiken

är det fråga om att använda projekten för att t.ex. ersätta den värme som industrin använder med förnybar energi eller el. Särskilt projekt som grundar sig på förnybar energi kan förutsätta att en anläggnings miljötillstånd ändras.

Projekttyperna enligt föreslagna 2 mom. 3 punkten utgörs av framställning och utnyttjande av väte. I praktiken är det fråga om framställning av koldioxidsnålt väte, som vanligtvis framställs genom elektrolys. Framställt väte kan användas i olika industriella processer för att ersätta väte som framställts från fossila bränslen eller för nya produkter. Sådan verksamhet omfattas enligt förslaget av tillämpningsområdet för punkten. Också omvandling av verksamheten så att den använder väte omfattas av tillämpningsområdet för den föreslagna punkten.

Enligt föreslagna 2 mom. 4 punkten omfattar tillämpningsområdet projekttyperna avskiljning, utnyttjande och lagring av koldioxid. Syftet med sådan verksamhet är att bekämpa klimatförändringar genom att minska mängden koldioxid som släpps ut i atmosfären. Vidare hänför sig verksamheten till Europeiska unionens utsläppshandel. Verksamhet enligt denna projekttyp definieras närmare i lagen om avskiljning och lagring av koldioxid (416/2012). Enligt 2 § i den lagen avses med geologisk lagring av koldioxid injektion åtföljd av lagring av koldioxidströmmar i underjordiska geologiska formationer. Koldioxid lagras inte permanent i Finland, eftersom det i landet inte finns områden som är lämpade för bestående lagring. Koldioxid kan också mellanlagras innan den transporteras för permanent geologisk lagring. Till utnyttjande av koldioxid hör också transport av gas i flytande form till lagring med hjälp av rörledningar, tankfartyg eller andra transportmedel. Koldioxid kan utnyttjas t.ex. genom att koldioxid avskiljs från industrins eller energiproduktionens utsläppsgaser och används tillsammans med väte från anläggningsområdet för att framställa metan. Avskiljning av koldioxid för geologisk lagring förutsätter miljötillstånd enligt tabell 1 punkt 3 b i bilaga 1 till miljöskyddslagen.

Projekttyperna enligt 2 mom. 5 punkten är ackumulatorfabriker samt tillverkning, tillvaratagande och återanvändning av ackumulatormaterial. Företräde enligt den föreslagna paragrafen beviljas sådan ackumulatorindustri där man arbetar för en cirkulär ekonomi för ackumulatormaterial, inklusive tillverkning av ackumulatormaterial från återvunna råvaror. Behovet av att främja ackumulatorindustrin hänger samman med ökande efterfrågan. Ackumulatorindustrin har dessutom en positiv inverkan på bekämpningen av klimatförändringar, eftersom den bidrar till övergången till elektrisk trafik. Således kan gruvdrift där det är fråga om brytning och anrikning av mineraler i marken inte inkluderas i denna projekttyp. Produkter från gruvdriften kan utgöra råvara även vid tillverkning av ackumulatormaterial, men ackumulatormaterial tillverkas inte i gruvdriften i sig.

En ackumulatorfabrik förutsätter miljötillstånd enligt tabell 2 punkt 2 i i bilaga 1 till miljöskyddslagen. Tillverkning och återanvändning av ackumulatormaterial förutsätter beroende på material miljötillstånd enligt olika underpunkter i tabell 1 eller 2 i den bilagan.

Alla projekttyper som nämns i föreslagna 2 mom. kan förutsätta tillstånd enligt miljöskyddslagen.

Projekt som förutsätter tillståndsförfarande enligt vattenlagen eller delar av projekt som förutsätter vattentillstånd kan också bedömas ingå i alla fem typer av projekt. Särskilt projekt som gäller förnybar energi verkar kräva tillstånd enligt vattenlagen, såsom t.ex. de havsbaserade vindkraftverk som uttryckligen nämns i paragrafen. På motsvarande sätt förutsätter t.ex. nämnda projekt som stöder grön omställning där anläggningar som enligt vattenlagen kräver tillstånd placeras på ett vattenområde tillstånd enligt vattenlagen. Vattenhushållningstillstånd kan också behövas om projekten inbegriper uttag av vatten t.ex. för användning i processen eller för kylning.

Behovet av tillstånd enligt vattenlagen kan grunda sig på 3 kap. 3 § i den lagen, som innehåller bestämmelser om projekt som alltid är tillståndspliktiga. Därutöver finns allmänna bestämmelser om tillståndsplikt i 3 kap. 2 § i vattenlagen.

Vissa projekt kräver både miljötillstånd enligt miljöskyddslagen och vattenhushållningstillstånd enligt vattenlagen. I så fall ska 47 § i miljöskyddslagen och 11 kap. 12 § i vattenlagen tillämpas. I de paragraferna finns bestämmelser om gemensam behandling.

Enligt föreslagna 3 mom. ska företrädare också ges tillståndsansökningar som gäller verksamhetshelheter, om behovet av tillstånd till väsentliga delar grundar sig på i 2 mom. avsedd verksamhet. I sådana fall kan företrädet tillämpas på en sådan verksamhetshelhet för vilken den huvudsakliga tillståndsgrunden i tillståndsansökan uppfyller kraven enligt föreslagna 2 a § 1 och 2 mom. Genom en hänvisning till 1 mom. i den paragrafen säkerställs det att verksamhetshelheten ska iaktta principen orsaka inte betydande skada. Med en hänvisning till 2 mom. avses att behovet av tillstånd till väsentliga delar ska grunda sig på i 2 mom. 1–5 punkten avsedd verksamhet. Det kan vara fråga om en sådan situation t.ex. i fråga om verksamhetshelheter som omfattas av tillämpningsområdet för 41 § i miljöskyddslagen. När det gäller vattenlagen kan det vara fråga om tillämpning av bestämmelserna om gemensam handläggning i 11 kap. 13 §. Regionförvaltningsverkets bedömning grundar sig enligt förslaget på sökandens utredning.

Föreslagna 4 mom. innehåller ett bemyndigande för statsrådet att utfärda förordning. Enligt förslaget får närmare bestämmelser om innehållet i den utredning som avses i 1 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet.

7.2 Vattenlag

15 kap. Sökande av ändring och verkställande av beslut

4 a §. *Skyndsam behandling av vissa besvärssärenden.* Det föreslås att det till 15 kap. i vattenlagen fogas en ny 4 a § om skyndsam behandling av vissa besvärssärenden.

Enligt den föreslagna paragrafen ska vissa besvärssärenden vid fullföljdsdomstolen behandlas skyndsamt i förhållande till andra tillståndsärenden enligt denna lag under 2023–2028. Ärendena i fråga är de tillståndsärenden som avses i 2 a § i lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken. Dessa ärenden föreslås vara brådskande och fullföljdsdomstolarna ska tillämpa de föreslagna bestämmelserna på sådana besvärssärenden 2023–2028.

Vid förvaltningsdomstolen tillämpas den föreslagna bestämmelsen om skyndsam behandling på tjänstens vägnar. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att tillståndsärenden som avses behandlas skyndsamt också behandlas skyndsamt när det gäller ändringssökande.

7.3 Miljöskyddslag

197 a §. *Skyndsam behandling av vissa besvärssärenden.* I 197 a § i miljöskyddslagen föreslås det bestämmelser om skyndsam behandling av vissa besvärssärenden på samma sätt som i föreslagna 15 kap. 4 a § i vattenlagen. Också med stöd av miljöskyddslagen ska vissa besvärssärenden enligt förslaget vid fullföljdsdomstolen behandlas skyndsamt i förhållande till andra tillståndsärenden enligt denna lag. Ärendena i fråga är de tillståndsärenden som avses i 2 a § i lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken.

Vissa ärenden föreslås vara brådskande och fullföljdsdomstolarna ska tillämpa de föreslagna bestämmelserna på sådana besvärärenden 2023–2028. Vid förvaltningsdomstolen tillämpas den föreslagna bestämmelsen om skyndsamt behandling på tjänstens vägnar. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att tillståndsärenden som avses behandlas skyndsamt också behandlas skyndsamt när det gäller ändringssökande.

7.4 Markanvändnings- och bygglag

188 a §. *Skyndsamt behandling av besvär som gäller planer som är viktiga med tanke på produktionen av förnybar energi.* Det föreslås att det till markanvändnings- och bygglagen fogas en ny temporär 188 a §. Enligt den föreslagna paragrafen ska besvär som gäller en detaljplan som ska anses vara viktig med tanke på produktionen av förnybar energi eller en i 77 a § avsedd generalplan som styr uppförande av vindkraftverk vid förvaltningsdomstolen behandlas skyndsamt i förhållande till andra besvär som gäller planärenden eller tillståndsärenden enligt denna lag. Bestämmelsen inverkar inte på t.ex. behandlingen av ärenden som gäller användning av förvaltningstvång vid förvaltningsdomstolen.

Med produktion av förnybar energi avses t.ex. vindkraftverks och solkraftverks energiproduktion och energi som producerats med förnybart biobränsle. Som en detaljplan som ska anses vara viktig med tanke på produktionen av förnybar energi betraktas i regel en sådan detaljplan där effekten av det anvisade kraftverket eller de anvisade kraftverken för förnybar energi är större än två megavoltampere. Som en detaljplan som ska anses vara viktig med tanke på produktionen av förnybar energi betraktas också sådana detaljplaner där verksamhet som stöder produktionen av förnybar energi, såsom energilager, behandlas.

Enligt elmarknadslagen (588/2013) utgör ovannämnda effekt gränsen för småskalig elproduktion. I fråga om sådana kraftverk eller helheter som består av flera kraftverk som är större än denna storleksklass gäller för tillträde till elmarknaden, anslutning till elnätet och hantering av elnätet samma regler som för elproduktion på industriell skala.

Också besvär som gäller en i 77 a § avsedd generalplan som styr uppförande av vindkraftverk ska enligt förslaget vid förvaltningsdomstolen behandlas skyndsamt i förhållande till andra besvär som gäller planärenden eller tillståndsärenden enligt denna lag.

Bygglov kan enligt 77 a § beviljas för uppförande av vindkraftverk, om det i en generalplan med rättsverkningar särskilt bestäms att planen eller en del av den får användas som grund för beviljande av bygglov. I så fall förutsätter inte beviljande av bygglov ett avgörande som gäller planeringsbehov eller en detaljplan.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Föreslagna 2 a § i lagen om temporär ändring av lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken innehåller ett bemyndigande för statsrådet att utfärda förordning. Närmare bestämmelser om den utredning som avses i paragrafen utfärdas genom förordning av statsrådet. Förordningsutkastet har beretts tillsammans med bestämmelserna på lagnivå. Avsikten är att förordningen ska gälla för viss tid.

9 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2023. Det föreslås att lagen om temporär ändring av lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken gäller till

och med den 31 december 2026. Därutöver föreslås det att lagen ska innehålla en övergångsbestämmelse om att ansökningar som vid lagens ikraftträdande är anhängiga vid regionförvaltningsverket avgörs med iakttagande av denna lag.

Lagen om temporär ändring av vattenlagen, lagen om temporär ändring av miljöskyddslagen och lagen om temporär ändring av markanvändnings- och bygglagen föreslås gälla till och med den 31 december 2028. Enligt de övergångsbestämmelser som föreslås i dessa lagar avgörs besvär som vid lagens ikraftträdande är anhängiga vid domstolen med iakttagande av lagen i fråga.

I planen för de offentliga finanserna ingår tilläggsresurser fram till slutet av 2026. Tilläggsresurserna bedöms således räcka för ett extra år, till följd av vilket det i propositionen föreslås att lagarnas giltighetstid förlängs.

10 Verkställighet och uppföljning

I syfte att bilda en lägesbild ska verkningsfullheten av föreslagna temporära 2 a § i lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken och av anslagen som i budgeten beviljas för det syftet följas upp årligen. I praktiken genomförs uppföljningen som ett samarbete mellan finansministeriet, miljöministeriet och regionförvaltningsverken. Med hjälp av ett anslag för förberedelser och genom resultatstyrning kan man redan under 2022 säkerställa att verkställandet av lagförslaget inleds så snabbt som möjligt. Målet är att investeringar i grön omställning inleds snabbt och att de i paragrafen avsedda tillståndsbehandlingarna vid tillståndsmyndigheten med hjälp av de temporära budgetanslagen inte varar längre än 12 månader. Om indikatorerna för påskyndandet av den gröna omställningen avtalas i regionförvaltningsverkens resultatavtal. Till målet för handläggningstiden ska dock inte räknas tid som går åt till att sökanden kompletterar en bristfällig ansökan.

Inom justitieministeriets förvaltningsområde finns Domstolsverket, som enligt 19 a kap. 2 § i domstolslagen (673/2016) har till uppgift att se till att domstolarna kan utöva dömande makt på ett högklassigt sätt och att domstolarnas förvaltning är effektivt och ändamålsenligt organiserad. Till Domstolsverkets uppgifter hör särskilt att bl.a. följa resultaten av domstolarnas verksamhet samt göra upp rapporter och kalkyler över den. Domstolsverket följer också på allmän nivå användningen av anslagen och behandlingen av besvärssärenden vid förvaltningsdomstolarna.

Som stöd för verkställandet av den föreslagna lagstiftningen behövs det informationsstyrning i dess olika former. Avsikten är att som informationsstyrning för regionförvaltningsverken, tillståndssökandena och de närings-, trafik- och miljöcentraler som ansvarar för tillsynen över tillstånden utarbeta en anvisning och samla ihop praktiskt material.

11 Förhållande till budgetpropositionen

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2023 och avses bli behandlad i samband med den.

De resursbehov som propositionen medför ingår i planen för de offentliga finanserna för 2023–2026. De ekonomiska konsekvenserna beskrivs närmare i avsnitt 4.2.2 i denna proposition.

12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

De föreslagna temporära lagarna behöver granskas med avseende på grundlagen. För det första är det behövt att bedöma propositionen utifrån 3 § 3 mom. i grundlagen. Vidare är det behövt att bedöma bestämmelserna om företräde och skyndsam behandling i ljuset av jämlikheten

enligt 6 § i grundlagen. Dessutom behöver propositionen även bedömas med hänsyn till rättskyddet enligt 21 § i grundlagen och den grundläggande rättigheten till miljön enligt 20 §.

Det är behövligt att bedöma 2 a § i den föreslagna lagen om temporär ändring av lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken i ljuset av 80 § i grundlagen.

Domstolarnas oberoende

Grundlagens 3 § innehåller bestämmelser om parlamentarism och fördelningen av statliga uppgifter. Med stöd av 3 § 3 mom. i grundlagen är alla domstolar oberoende när de utövar dömande makt. Riksdagens grundlagsutskott har behandlat domstolarnas oberoende t.ex. i sitt utlåtande GrUU 49/2018 rd. Grundlagsutskottet konstaterar att det med domstolarnas oberoende avses att domstolarna i sin rättsskipning ska vara opåverkade av andra aktörer. Det gäller lagstiftaren, den som utövar regeringsmakt och myndigheter liksom också t.ex. parterna i en rättstvist (se RP 1/1998 rd, s. 77, GrUU 14/2016 rd, s. 4–5). Domstolarnas oberoende innebär alltså å ena sidan att de är oberoende av aktörer utanför rättsväsendet (externt oberoende) och å andra sidan att domstolarna och enskilda domare är oberoende inom domstolsväsendet (internt oberoende). Grundlagsutskottet understryker att organiseringen av domstolsväsendets förvaltning och ekonomi inte får äventyra dessa två dimensioner av domstolarnas oberoende.

I lagförslagen om temporär ändring av miljöskyddslagen, vattenlagen och markanvändnings- och bygglagen ingår bestämmelser som ska tillämpas vid förvaltningsdomstolarna.

I de föreslagna paragraferna i miljöskyddslagen (197 a §) och vattenlagen (15 kap. 4 §) hänvisas det till 2 a § i den föreslagna lagen om temporär ändring av lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken. I ordalydelsen för de föreslagna paragraferna i miljöskyddslagen och vattenlagen beaktas 3 § 3 mom. i grundlagen endast i hänvisningen till ett tillståndsärende enligt 2 a § i lagen om temporär ändring av lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken. Detta tryggar för sin del förvaltningsdomstolarnas oberoende i förhållande till regionförvaltningsverkets beslut.

Vidare föreslås det i 197 a § i miljöskyddslagen, 15 kap. 4 § i vattenlagen och 188 a § i markanvändnings- och bygglagen att vissa besvärärenden ska behandlas skyndsamt vid förvaltningsdomstolarna. I dessa paragrafer föreslås det dessutom bestämmelser om hur skyndsamt behandling ska ställas i relation till sådana andra besvär enligt miljöskyddslagen och vattenlagen som gäller tillståndsärenden och sådana besvär enligt markanvändnings- och bygglagen som gäller planärenden och tillståndsärenden. De föreslagna bestämmelserna förtydligar att besvärärenden som ska behandlas skyndsamt dock inte kan förbigå alla andra ärenden enligt lagarna i fråga som ska behandlas vid förvaltningsdomstolen, såsom t.ex. förvaltningsstvángsärenden enligt dessa lagar.

Kraven på domstolarnas oberoende i 3 § 3 mom. i grundlagen har i tillräcklig utsträckning beaktats i lagförslagen.

Jämlikhet

Enligt 6 § 1 mom. i grundlagen är alla lika inför lagen. Denna jämlikhetsbestämmelse gäller människor, inte juridiska personer (GrUU 37/2010 rd). Bestämmelsen riktas också till lagstiftaren. Människor eller grupper av människor kan inte godtyckligt genom lag särbehandlas vare sig positivt eller negativt. Jämlikhetsbestämmelsen kräver ändå inte att alla människor i alla avseenden ska behandlas lika, om inte förhållandena är likadana. Jämlikhetsaspekter spelar en

viss roll såväl när människor ges fördelar eller rättigheter genom lag som när de påförs skyldigheter. Dessutom är det typiskt för lagstiftningen att den på grund av ett visst godtagbart samhällsligt intresse behandlar människor olika bl.a. för att främja faktisk jämlikhet (RP 309/1993 rd, s. 46, se även GrUU 31/2014 rd, s. 3/I). Jämlikhetsbestämmelsen kan enligt utskottets utlåtandepraxis vara relevant också i bedömningen av bestämmelser som gäller juridiska personer, inte minst om bestämmelserna indirekt kan påverka fysiska personers rättsliga ställning. Den aspekten förlorar i tyngd ju lösare kopplingen är (GrUU 11/2012 rd, jfr GrUU 37/2010 rd, s. 3/I). Utskottet har i sin praxis framhållit att inga skarpa gränser för lagstiftarens prövning går att läsa ut ur jämlikhetsprincipen när en reglering i överensstämmelse med den rådande samhällsutvecklingen eftersträvas (se t.ex. GrUU 11/2012 rd). Denna ståndpunkt måste beaktas också vid bedömningen av reglering som gäller juridiska personer (GrUU 11/2012 rd).

Den föreslagna temporära regleringen ingår i en helhet som även består av de tilläggsresurser till regionförvaltningsverken och förvaltningsdomstolarna som i statsbudgeten föreslås för bl.a. behandling av tillståndsärenden med företräde. Avsikten är att de ökade resurserna ska riktas både till tillståndsbehandling i allmänhet och till behandling av tillståndsansökningar som beviljas företräde enligt förslaget. Dessa aspekter bör beaktas när lagförslagen bedöms ur ett författningsrättsligt perspektiv.

Såväl fysiska som juridiska personer ansöker om miljötillstånd och tillstånd enligt vattenlagen. På grund av detta har grundlagens jämlikhetsbestämmelse betydelse vid den författningsrättsliga bedömningen av förslagen.

Föreslagna 2 a § 2 mom. om företräde i lagen om temporär ändring av lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken innehåller en förteckning över de typer av projekt inom den gröna omställningen som ska beviljas skyndsamt tillståndsbehandling om de iakttar principen orsaka inte betydande skada. Också sådana verksamhetshelheter som avses i 3 mom. i den paragrafen kan beviljas skyndsamt tillståndsbehandling. Tillståndsansökningar för projekt som inte nämns i förslaget till paragraf kan inte omfattas av företrädet. Enligt förslaget kan en tillståndsansökan inte behandlas med företräde vid regionförvaltningsverket om projektet i fråga inte uppfyller kraven för skyndsamt behandling. I så fall behandlas ansökan i vanlig behandlingsordning.

Tilläggsresurserna har stor betydelse för att det ska vara möjligt att anställa mer personal för skyndsamt behandling av ansökningar med företräde och samtidigt förhindra att andra tillståndsansökningsärenden försenas jämfört med de nuvarande behandlingstiderna. Som helhet betraktat blir behandlingstiderna för tillståndsansökningar utan företräde därmed inte avsevärt längre än för sådana ansökningar som gäller projekt inom den gröna omställningen och som har företräde.

Vid förvaltningsdomstolarna behandlas enligt förslaget skyndsamt besvär som gäller beslut i fråga om sådana miljötillståndsärenden och vattenhushållningsärenden som avses i föreslagna 2 a § i lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken. Enligt förslaget ska sådana planer som är betydande med tanke på produktionen av förnybar energi betraktas som investeringar som stöder grön omställning. Besvärärenden som gäller sådana planer ska således behandlas skyndsamt vid förvaltningsdomstolarna. Genom de föreslagna övergångsbestämmelserna i vattenlagen, miljöskyddslagen och markanvändnings- och bygglagen tryggas skyndsamt behandling av ärenden som redan är anhängiga vid förvaltningsdomstolarna.

Syftet med den föreslagna regleringen är att påskynda investeringar i grön omställning i förhållande till andra projekt med miljökonsekvenser. Bakgrunden till detta utgörs av den europeiska

gröna given samt av behovet av att påskynda utfasningen av fossila energikällor och att stödja ibruktagandet av ny teknik. Ett annat betydande samhälleligt mål bakom de föreslagna bestämmelserna är att öka självförsörjningen inom energi i förhållande till importerad energi. Till målen hör också att göra tillståndsbehandlingen smidigare i allmänhet och att påskynda behandlingen av miljötillståndsansökningar och tillståndsansökningar enligt vattenlagen vid regionförvaltningsverken.

Således bör den föreslagna temporära regleringen anses ha samhälleligt godtagbara grunder. Avsikten med förslaget är att trygga samhällsutvecklingen i fråga om gröna investeringar. Med beaktande av den föreslagna regleringens temporära giltighet och av att den gäller ett begränsat antal tillståndsansökningar och planärenden samt av att regionförvaltningsverken och förvaltningsdomstolarna ska få ökade resurser för behandlingen av dessa ärenden, bör regleringen anses vara förenlig med 6 § i grundlagen.

Rättsskydd

Enligt 21 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad. Också enligt 23 § i förvaltningslagen ska ett ärende behandlas utan ogrundat dröjsmål.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande GrUU 14/2016 rd framfört att de grundläggande rättigheterna att få en rättvis rättegång och en sak behandlad utan dröjsmål är viktiga hörnstenar i rättsstaten genom att hänvisa till sitt tidigare utlåtande GrUU 29/2014 rd.

Det är motiverat att bedöma förslaget med tanke på både regionförvaltningsverken och förvaltningsdomstolarna.

Såsom det konstaterats ovan är den föreslagna temporära regleringen del av en helhet som även består av det anslag som i statsbudgeten anvisats för att öka regionförvaltningsverkens och förvaltningsdomstolarnas resurser bl.a. för behandling av ärendena i fråga. Med hjälp av tillfälliga tilläggsresurser säkerställs det att den föreslagna skyndsamma behandlingen av tillståndsansökningar inte leder till ogrundade dröjsmål vid behandlingen av andra ärenden vid regionförvaltningsverken. Samtidigt säkerställs det att den föreslagna skyndsamma behandlingen av besvärssärenden inte leder till ogrundade dröjsmål vid behandlingen av andra besvärssärenden vid förvaltningsdomstolarna.

Således äventyrar förslaget inte rätten till god förvaltning och rättsskydd enligt 21 § i grundlagen.

Ansvar för miljön

I 20 § i grundlagen finns bestämmelser om de grundläggande fri- och rättigheter som gäller miljön. I paragrafen föreskrivs det om ansvar för miljön (1 mom.) och fastställs det allmännas grundlagsenliga skyldigheter i fråga om rätten till miljön (2 mom.). Grundlagens 20 § 2 mom. har ansetts innebära ett i grundlag givet uppdrag att utveckla miljölagstiftningen så att människor får en större möjlighet att påverka beslut som gäller den egna livsmiljön (RP 309/1993 rd, s 71/I, GrUU 38/1998 rd, s. 2/I).

Den rättsliga betydelsen av den grundläggande rätten till en sund miljö har förstärkts sedan grundlagen stiftades. I den juridiska litteraturen och i grundlagsutskottets utlåtanden (bl.a. GrUU 21/1996 rd, GrUU 38/1998 rd, GrUU 10/2014 rd, GrUU 69/2018 rd och GrUU 55/2018 rd) har den tolkningen omfattats att det är fråga om en i normativt hänseende

förpliktande bestämmelse om en grundläggande rättighet. De miljövärden som uttrycks i bestämmelsen om grundläggande miljö rättigheter ska beaktas i all lagstiftning och rättskipning som har betydelse från miljösynpunkt. Också högsta förvaltningsdomstolen har i sitt avgörande (HFD 2002:86) konstaterat att bestämmelsen om grundläggande miljö rättigheter för sin del styr tillämpningen och tolkningen av lagen.

Syftet med de föreslagna temporära bestämmelserna är bl.a. att påskynda tillståndsbehandlingen av investeringar i grön omställning i förhållande till andra projekt med miljökonsekvenser. Också i Finland finns det ett behov av att fasa ut fossila energikällor och stödja användningen av ny teknik. De positiva miljöeffekterna kommer att realiseras snabbare om tillståndsbehandlingen av projekt inom grön omställning påskyndas. Om besvär som gäller sådana tillståndsärenden enligt vattenlagen eller miljö tillståndsärenden enligt miljöskyddslagen som omfattas av tillämpningsområdet för den föreslagna lagstiftningen behandlas skyndsamt vid förvaltningsdomstolarna, bidrar det till att de totala behandlingstiderna för projekten i fråga blir kortare, vilket också påskyndar genomförandet av projekten. Om besvär som gäller vissa planbeslut enligt markanvändnings- och bygglagen behandlas skyndsamt, bidrar det på motsvarande sätt till att planbeslut kan vinna laga kraft snabbare.

Med tanke på de grundläggande miljö rättigheterna är den föreslagna regleringen motiverad och bidrar till tillgodoseendet av rättigheterna.

Krav som följer av 80 § i grundlagen

Enligt 80 § i grundlagen ska bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter utfärdas genom lag. Grundlagsutskottet har i sin praxis krävt att normgivningsbemyndigandena ska vara exakta och noggrant avgränsade (GrUU 45/2016 rd, s. 4).

Föreslagna 2 a § i lagen om temporär ändring av lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken innehåller den grundläggande bestämmelsen i fråga om sökanden. I den författningsrättsliga bedömningen bör det också beaktas att det är sökanden som avgör huruvida denne lägger fram utredning enligt föreslagna 2 a §. Därmed är det frivilligt och inte en skyldighet att försöka få företräde enligt förslaget. Vidare innehåller 2 a § 4 mom. ett bemyndigande för statsrådet att utfärda förordning. Med stöd av bemyndigandet kan statsrådet utfärda närmare bestämmelser om innehållet i den utredning som gäller företrädet. Det föreslagna bemyndigandet att utfärda förordning är tillräckligt exakt och noggrant avgränsat. De föreslagna bestämmelserna uppfyller alltså kraven enligt 80 § i grundlagen.

Med stöd av vad som anförts ovan kan förslagen till lagar om temporär ändring av lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken, om temporär ändring av vattenlagen, om temporär ändring av miljöskyddslagen och om temporär ändring av markanvändnings- och bygglagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av om temporär ändring av lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken

I enlighet med riksdagens beslut
fogas temporärt till lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken (898/2009) en ny 2 a § som följer:

2 a §

Behandlingsordning för vissa tillståndsansökningar enligt miljöskyddslagen och vattenlagen

Regionförvaltningsverket ska vid behandlingen ge sådana ansökningar om miljötillstånd och tillstånd för vattenhushållningsprojekt som gäller verksamhet som beaktar principen orsaka inte betydande skada, som avses i artikel 17.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/852 om inrättande av en ram för att underlätta hållbara investeringar och om ändring av förordning (EU) 2019/2088, företräde i förhållande till andra anhängiga tillståndsansökningar enligt miljöskyddslagen och vattenlagen. Sökanden ska i samband med ansökan lägga fram tillräcklig utredning över rätten till företräde.

Sådana i 1 mom. avsedda tillståndsansökningar som ska ges företräde är ansökningar som gäller

- 1) energiproduktionsanläggningar som producerar energi med förnybar energi samt havsbase-
serade vindkraftverk och därtill hörande vattenhushållningsprojekt,
- 2) sådana projekt inom industrin som grundar sig på förnybar energi eller elektrifiering och
ersätter användningen av fossila bränslen eller råvaror,
- 3) framställning och utnyttjande av väte, med undantag av framställning av väte från fossila
bränslen,
- 4) avskiljning, utnyttjande och lagring av koldioxid,
- 5) ackumulatorfabriker samt tillverkning, tillvaratagande och återanvändning av ackumulator-
material.

Sådana i 1 mom. avsedda tillståndsansökningar som ska ges företräde är också ansökningar
som gäller verksamhetshelheter, om behovet av tillstånd till väsentliga delar grundar sig på i
2 mom. avsedd verksamhet.

Närmare bestämmelser om innehållet i den utredning som avses i 1 mom. får utfärdas genom
förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 och gäller till och med den 31 december 2026.

Ansökningar som vid ikraftträdandet av denna lag är anhängiga vid regionförvaltningsverket
avgörs med iakttagande av denna lag.

2.

Lag

om temporär ändring av vattenlagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas temporärt till 15 kap. i vattenlagen (587/2011) en ny 4 a § som följer:

15 kap.

Sökande av ändring och verkställande av beslut

4 a §

Skyndsam behandling av vissa besvärssärenden

Ett ärende som gäller en sådan tillståndsansökan som avses i 2 a § i lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken (898/2009) ska vid fullföljdsdomstolen behandlas skyndsamt i förhållande till andra tillståndsärenden enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 och gäller till och med den 31 december 2028.

Besvär som vid ikraftträdandet av denna lag är anhängiga vid domstolen avgörs med iakttagande av denna lag.

3.

Lag

om temporär ändring av miljöskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas temporärt till miljöskyddslagen (527/2014) en ny 197 a § som följer:

197 a §

Skyndsam behandling av vissa besvärssärenden

Ett ärende som gäller en sådan tillståndsansökan som avses i 2 a § i lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken (898/2009) ska vid fullföljdsdomstolen behandlas skyndsamt i förhållande till andra tillståndsärenden enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 och gäller till och med den 31 december 2028.

Besvär som vid ikraftträdandet av denna lag är anhängiga vid domstolen avgörs med iakttagande av denna lag.

4.

Lag

om temporär ändring av markanvändnings- och bygglagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas temporärt till markanvändnings- och bygglagen (132/1999) en ny 188 a § som följer:

188 a §

Skyndsam behandling av besvär som gäller planer som är viktiga med tanke på produktionen av förnybar energi

Besvär som gäller en detaljplan som ska anses vara viktig med tanke på produktionen av förnybar energi eller en i 77 a § avsedd generalplan som styr uppförande av vindkraftverk ska vid förvaltningsdomstolen behandlas skyndsamt i förhållande till andra besvär som gäller planärenden eller tillståndsärenden enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 och gäller till och med den 31 december 2028.

Besvär som vid ikraftträdandet av denna lag är anhängiga vid domstolen avgörs med iakttagande av denna lag.

Helsingfors den 8 september 2022

Statsminister

Sanna Marin

Miljö- och klimatminister Maria Ohisalo